

klaard door het weglaten van een mededeeling, waardoor het prospectus eveneens een misleidende voorstelling gaf. In herinnering zij gebracht, dat in het prospectus geen mededeeling was gedaan betreffende de belangrijke posities in peper en schellak, voor de financiering waarvan de emissie zou moeten dienen.

Justice Atkinson verklaarde het volgende: Where you get a plain straightforward lie you can put your finger upon it and say „There is the false statement”. But there are two ways of telling a lie. Although if you take each sentence in a document, everything stated may be true, yet if that, which is stated creates an untrue impression and an effect which is false and misleading then the document is false; it may make a whole document false, or make the document false to a material degree. It is to be clearly implied, something which, if it had been put into words would have amounted to a plain unwarnished lie.

It is not enough merely to omit something, however important that something might be for the public to know. A mere omission, however important, does not necessarily make a false statement. Supposing a man said: I am not going to tell the public a certain thing, they may never subscribe if I tell them, it will ruin my chance of getting the money, and therefore I will leave it out. I know it is something material but I will leave it out and leave them guessing. He may render himself liable to civil proceedings, but escape criminal liability.

Uit deze verklaring van den rechter blijkt wel, dat men zaak voor zaak wil bezien of de niet vermelding van een belangrijk feit in het prospectus dit tot een misleidend prospectus stemt.

De redactie van The Accountant teekent in haar nummer van 29 Februari het volgende bij deze uitspraak aan. Contracten, waarvan het duidelijk is, dat zij tot het normale zakenverloop behooren zijn niet „material” tenzij met een rechtstreeksch verlies gerekend moet worden.

Materiality thus turns on normality en het is voor ieder geval vast te stellen of de termijnzaken normaal of abnormaal zijn. Ingeval deze normaal zijn, behoeft de toekomstige belegger niet speciaal ingelicht te worden, omdat hij zijn conclusies kan trekken uit den aard der onderneming. Indien echter de transacties abnormaal zijn of indien er kans op een belangrijk verlies bestaat, dan is er zeker aanleiding om dit te vermelden. Ook indien de transacties menselijkerwijs gesproken, een winst moeten opleveren, zullen er beleggers zijn, die geen aandeel in deze zaak willen nemen. Hieruit volgt, dat abnormale transacties vermeld moeten worden.

Ch. II.

BOEKBESPREKING

„Bedrijfsorganisatie” door Ir. V. W. van Gogh.
(Uitgave: Handelswetenschappelijke Bibliotheek, Leiden).

Aan het verzoek van de Redactie, bovengenoemd werkje aan te kondigen, voldoen wij gaarne.

Juist door zijn beknoptheid kan het veel bijdragen tot de algemeene kennis omtrent de technisch-administratieve zijde van het vraagstuk der z.g. wetenschappelijke bedrijfsorganisatie, in het bijzonder voor aanstaande of nog slechts kort in de praktijk zijnde accountants. De verschillende problemen worden — hetgeen bij dezen beperkten omvang ook moeilijk anders kan — meereendeels slechts aangestipt, doch dit is vaak juist voldoende om den lezer op de hoofdzaken, waaraan hij in de praktijk denken moet, attent te maken. Wil hij, behalve hetgeen zijn gezond verstand hem zelf ingeeft, er nog meer van weten, dan bestaat er voldoende literatuur, om op speciale gebieden zijn kennis te verrijken.

In zijn Voorwoord wijst de Schrijver voornamelijk op het vele, dat *niet* in behandeling is gekomen. „In dit boek wordt uitsluitend besproken de organisatie, die nodig is, om technische en administratieve werkzaamheden zo efficiënt mogelijk uit te voeren”.

Daartoe rekent Schrijver b.v. niet: verkoop-organisatie, financiële organisatie, begrotingen en onderdeelen van de administratie. Enz. Wij betreuren dit voor een deel, omdat, om een voorbeeld te noemen, de administratieve opzet van begrotingen moeilijk los gedacht kan worden van de bedrijfshandelingen, welke efficiëntie moet worden beoordeeld. Door enkel te wijzen op het nut daarvan, zonder een iets verder gedetailleerde bespreking, komt men in de praktijk niet veel verder.

Dit neemt echter niet weg, dat — misschien wel als gevolg der vele zelfbeperkingen — de stof volgens een o.i. goed sluitend logisch systeem in behandeling gekomen is. Dit maakt het, speciaal voor studeerenden mogelijk, het geheel a.h.w. in één keer de gedachten te laten passeeren, iets dat nu niet speciaal gezegd kan worden van de lijvige efficiëntie-literatuur, die meereendeels in hoofdstukken „uiteenvalt”. Deze goede eigenschap van het hier besproken werkje wordt nog geaccentueerd door de zeer bondige recapitulatie van het behandelde aan het einde geplaatst.

Met dit alles is niet gezegd, dat wij het overal met den Schrijver eens zijn.

Hoofdstuk I, de feitelijke inleiding, is zonder twijfel de zwakste plek. De abstracte theorie schijnt den Schrijver niet erg te liggen. Zijn formulering laat vaak te wenschen over. Zelfs de definieering in den eersten zin is niet nauwkeurig: „Het „bedrijfsbeheer” wordt uitgeoefend door de directeuren van technische en andere bedrijven”. Dergelijke oppervlakkigheden komen, speciaal in dit Hoofdstuk meer voor.

Schrijver maakt veelvuldig gebruik van schematische voorstellingen. Over het algemeen werken deze sterk verduidelijkend. Soms echter zijn de begrippen, waarop zij betrekking hebben, zelf reeds zoo eenvoudig, dat feitelijk het daarbij behorend schema als iets overbodigs wordt gevoeld. Natuurlijk hebben deze schema's op zichzelf wel reden van bestaan, doch Schrijver had de noodzaak van het gebruik daarvan o.i. beter kunnen demonstreeren, door na afloop van een uiteenzetting der in kern zoo eenvoudige theorie, iets ingewikkelder gevallen — waarbij een beschrijving met woorden te omslachtig zou worden — in schema's uit te drukken.

Een zeer belangrijk bezwaar vormen o.i. de symbolen die Schrijver voor de schema's heeft gekozen. In plaats van één, liefst sprekend, symbool, voor elk begrip te reserveeren, is bij de meeste schema's een afzonderlijke „verklaring der teekens” geplaatst. Dit werkt speciaal daarom verwarrend, omdat soms aan hetzelfde symbool in verschillende schema's andere betekenissen worden gehecht. In dit opzicht is in de publicaties in verschillende vaktijdschriften (b.v. Zeitschr. für Organisation) reeds veel meer bereikt. Over het algemeen zijn organisatie-schema's, formulier-diagrammen e.d. slechts bruikbaar, indien voor den bestudeerder daarvan de symbolen zóó leven, dat hij zijn aandacht uitsluitend tot het schema zelf kan bepalen en dit kan lezen, als een dirigent zijn partituur. Als een dirigent voor elk orkestwerk andere soorten notenschrift moet lezen, kan hij zich nooit een beeld van de compositie vormen, zelfs al staat de „verklaring” aan den kant aangegeekend!

Intusschen is het hoofdstuk waarin de formulier-diagrammen ter sprake zijn gebracht, er nogal pover afgekomen. Ook hiervan is meer te vertellen; accountants zullen er in ieder geval méér van moeten weten, dan hier in behandeling is gekomen.

In het algemeen is het technische deel van de bedrijfsorganisatie beter beschreven. Zeer goed is Hoofdstuk V, dat handelt over de „Efficiëntie van op elkaar volgende bewerkingen”.

In zijn bespreking van praktische vraagstukken komen vaak

rake opmerkingen voor en is Schrijvers betoogtrant zeer helder. Alles dooreengenomen een goed boek, dat wij ondanks onze bezwaren gaarne aan de literatuurlijst voor de studeerenden voor „Accountancy A” zouden willen zien toegevoegd.

I. ROET Jzn.

Het Nederlandsch Verbintenissenrecht door Dr. L. C. Hofmann, hoogleraar te Johannesburg. 1e deel, de algemeene leer der verbintenissen. 4e dr. Uitg. J. B. Wolters, Groningen—Batavia 1935.

Prof. Hofmann heeft de Nederlandsche rechtsliteratuur met een belangrijk geschrift verrijkt, dat mij werd toegezonden met verzoek daarover een beoordeling in dit blad te schrijven. Gaarne wil ik aan dat verzoek voldoen.

In 1930 verscheen van dat werk de 1e druk en in 1935 reeds de 4e druk, die thans voor mij ligt. Dit pleit voor dit boek. Het bewijst, dat het in een behoefte, die in den kring der juristen werd gevoeld, voorziet.

Het verbintenissenrecht is een der belangrijkste onderdeelen van het Burgerlijk recht. In de commentaren op ons Burgerlijk recht is natuurlijk aan het verbintenissenrecht een belangrijke plaats ingeruimd, doch de meeste dezer commentaren zijn sterk verouderd. Daarom was er behoefte aan een geschrift, dat zoo veel mogelijk up to date is, een geschrift waarin men de nieuwste literatuur en jurisprudentie vond aangehaald, vermeld en besproken.

Men kan het 3e boek van 't B.W. handelende over de verbintenissen splitsen in twee gedeelten: 1e een *algemeen* deel, dat aanvangt met art. 1269 B.W. en eindigt met art. 1492 B.W. en 2e een *bijzonder* deel (artt. 1493—1901 B.W.), waarin de bijzondere overeenkomsten, zooals koop, huur enz. worden geregeld. Het is te waardeeren, dat het boek van prof. Hofmann, uitsluitend gewijd aan de algemeene leer der verbintenissen, reeds is verschenen en dat men met het doen verschijnen van dit werk niet hoeft gewacht tot dat het 2e deel handelende over de bijzondere contracten, persklaar zou zijn.

De schrijver geeft een zeer uitvoerig commentaar voorzien van een register op de aangehaalde artikelen en arresten van den Hoogen Raad, een alphabetisch Zakenregister en een vertaling der Latijnsche aanhalingen.

Het boek vangt aan met een inleiding gewijd aan het wezen der verbintenis, en aan eenige onderscheidingen waarnaar men de verbintenissen kan verdeelen. Vervolgens behandelt de schrijver de verschillende artikelen uit 't 3e boek, welke handelen over de algemeene leer der verbintenissen. De auteur volgt daarbij meestal deze methode, dat hij de bespreking van een afdeling aanvangt met eenige algemeene beschouwingen en daarna overgaat tot een artikelsgewijze behandeling, waarbij hij van literatuur en jurisprudentie natuurlijk geregeld melding maakt. Dit is een methode, die herinnert aan Prof. Opzoomer's verklaring van het Burgerlijk Wetboek.

Wij hebben dit werk met veel genoegen geheel door gelezen, het is vlot en prettig geschreven en behandelt de verschillende vraagstukken helder en overzichtelijk. Vooral aan de leer der ontbindende voorwaarde; het beding ten behoeve van derden; de dwaling bij overeenkomsten; de goede trouw bedoeld in art. 1374 B.W. en aan de onrechtmatige daad van art. 1401 B.W. worden zeer uitvoerige beschouwingen gewijd. Bij sommige leerstukken geeft de auteur ook een breed overzicht der historische ontwikkeling.

Zijn wij 't nu met alle beschouwingen van den auteur eens? Natuurlijk niet. Dit is ook niet noodig. Wanneer twee juristen een beschouwing wijden aan een of andere rechtsquestie, dan

komen zij dikwijls tot een afwijkend oordeel. Het zou dan ook niet veel moeite kosten, om tegenover sommige beschouwingen van den schrijver, een andere meening te stellen, doch dan zouden wij ons te veel in details gaan verliezen.

Wij kunnen dit werk niet alleen voor studeerenden maar ook voor de practijk ten zeerste aanbevelen en hopen dat spoedig 't 2e deel over de bijzondere contracten verschijnt.

P. J. D.

NEDERLANDSCHE HANDELSHOOGESCHOOL

TENTAMEN REKENINGWETENSCHAP

CONTROLELEER

Maandag 3 Februari 1936, van 9—12 uur.

Vraagstuk:

Premie- en schadeadministratie bij een Brandassurantie Mij.

Een Brandassurantie Mij. verzekert in hoofdzaak bebouwde eigendommen binnen het Rijk. De premieën worden geïncasseerd door de agenten, die over elke incasso provisie genieten.

De administratie is als volgt:

Op de afdeling „Premie-administratie” zijn premie-vervalkaarten, welke zijn gerangschikt per agent en vervolgens per vervaldatum. Op een afzonderlijke kaart wordt per agent bijgehouden het totaalbedrag, dat de betreffende agent per vervaldag zal moeten incasseren en wel door elke verandering in de premie-vervalkaarten ook aan te tekenen (zgn. „te staffelen”) op die „agentenkaart”.

Het aantal posten en het aantal mutaties is zeer groot. De premiebedragen zijn betrekkelijk laag, ze bedragen minimaal f 1,— en maximaal f 25,—.

De afdeling „Kwitantiën” ontvangt zelfstandig opgave van alle nieuwe en vervallen posten en van alle mutatiën in bestaande posten. Deze afdeling heeft een duplicaat van de premie-administratie, in de vorm van haar adresseerplaatjes, die op gelijke wijze als de premie-vervalkaarten zijn gerangschikt.

De afdeling „Kwitantiën” zorgt voor het tijdig uitschrijven der kwitanties door middel van een adressograaf en maakt de daarbij behorende incasso-nota's voor de agenten.

De nota's voor de agenten gaan met de kwitantie van de afdeling Kwitantie naar de afdeling Premie-administratie. De afdeling Premie-administratie vergelijkt het bruto-bedrag van de nota voor den agent met de aantekeningen op de agentenkaart en lost de eventuele verschillen op.

De schaden tot een bedrag van f 100,— worden door tussenkomst van de agenten uitbetaald, ze worden op het kantoor geregeld.

De schaden tot hogere bedragen dan f 100,— worden rechtstreeks door het kantoor aan de betrokkenen betaald.

Voor elke schade is een afzonderlijk dossier; het aantal schade-aanmeldingen bedraagt ± 5000 per jaar.

Een gedeelte der posten wordt herverzekerd. De herverzekering geschiedt bij verschillende herverzekering-maatschappijen en voor een niet altijd gelijk gedeelte van het risico, dat de maatschappij loopt. De herverzekering wordt aangetekend op een zgn. „Stamkaart” of „Polis-afschrijftkaart”. Bij schadegevallen wordt deze kaart geraadpleegd en op grond van de daarop vermelde gegevens, dat deel van de schade, dat herverzekerd is, aan de herverzekeraars in rekening gebracht. De betreffende aantekeningen op de Stamkaart doen ook dienst bij de vaststelling van het aan de herverzekeraars te betalen premiebedrag.

Gevraagd wordt:

Hoe Ge de controle op het premie-inkomen, de schadebetaling, de te betalen herverzekeringpremie en de schade-restitutie zult uitvoeren, indien Ge met de volledige controle zijt be'ast en bij de jaarrekening een verklaring moet afgeven.

Maandag 3 Februari 1936, van 1½—5 uur.

Vraagstuk:

Controle Magazijn- en Loonadministratie bij een Scheepswerf.

Een scheepswerf voert reparatiewerk en nieuwbouw uit. Het bedrijf stelt de eis, dat de kostprijs van de reparatie onmiddellijk na het gereedkomen van het werk bekend moet zijn, om mede een basis te vormen tot vaststelling van het te berekenen bedrag of van de kosten van bijkomende werkzaamheden, voor het geval de reparatie tegen een vooraf bepaald bedrag geschiedt.